

Daat Tévoudot

Chapitre 5

(סו) אמר השכל - כאן צריכים לבא אל ענין תחיית המתים, שאנו מאמינים בו ודאי בלי שום ספק:
(סז) אמרה הנשמה - הלא זה אחד מן הדברים שכבר העירותיך לבארם, כי חפצה אני לעמוד על תוכן עינים:
(סח) אמר השכל - הנה ענין תחיית המתים בקיצור ובכלל פשוט הוא. כי כאשר ברא הקב"ה את האדם גוף ונשמה לעבוד ולמשא, שניהם כאחד, את כל עבודת הקודש, התורה והמצוה אשר נתן להם, הנה ראוי הוא שגם בקבלה השכר הנצחי יחדיו יהיו, כי לא יתכן שיהיה הגוף עמל ולא לו, והרי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה (ב"ק לח ע"א). אבל מה שצריך להתבונן הוא על פרטי החיבור הזה של גוף ונשמה, בהתחברם, בהפרדם, ובשובם להתחבר חיבור גמור; כי הן כל אלה יפעל אל עם כל האדם, והוא לא דבר ריק הוא ודאי. על כן אלה הפרטים הם שצריכים ביאור, וביאור רחב ומספיק:
(סט) אמרה הנשמה - ודאי דבר זה צריך ביאור, מה זאת עשה אלהים גוף ונשמה בשתי יצירות, ולא יצירה אחת, שיהיה האדם מציאות אחת, בלא שיהיה מורכב כמו שהוא עתה; כי ודאי לא יבצר ממנו ית' מזימה לעשותו חי בעצמו, בלא חילוק זה של גוף ונשמה. ואמנם אחרת, כי כשנדע זה, יהיה פתח פתוח לפנינו ליכנס לשאר הפרטים:
(ע) אמר השכל - הכונה העליונה, הלא שמעת כבר, היותה אך להטיב אל האדם, לזכות במעשיו במה שיתקן עצמו וישלים בריאתו. והרי כאן ענין החסרון והשלמות שזכרנו למעלה. כי האלהים עשה הגוף הזה חומר עב וחשוך, בלתי ראוי לאור

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

באור קדושתו ית' מפני מזגו השפל, כי אין לבא אל שער המלך ולבקר בהיכלו אלא שלמי ההכנה, קל וחומר ממלכותא דארעא. וזה החשך אשר מוטבע הוא בחוקו של הגוף הזה, הוא השם בקרבו את כל התאוות הרעות השולטות בו, ועושה אותו עלול לכל המקרים הרעים המוצאים אותו. וזאת שנית - עשה הנשמה הטהורה, החצובה מתחת כסא הכבוד, והורידה ונפחה בתוך הגוף הזה לטהרו ולקדשו. וזה מה שצריך להבין, כי אין סוף הכונה בביאת הנשמה בגוף לשתחיה אותו חיי ההבל האלה, אבל עיקר ביאה זו הוא לזכך אותו זיכוך ממש, להעלותו משפל מדרגתו החמרית וחשכה אל המדרגה העליונה, להיות כמלאכי השרת. ודבר זה מצאנו כבר במשה רבנו ע"ה, שזכה וזיכך את חמריותו, עד ששב למדרגת מלאך ממש, וכבר ראו כל ישראל כי קרן עור פני משה. יחנוך ואליהו נתעלו לשמים בגופם ממש, אחר אשר זככו את חמריותם זיכוך גדול. אך הדרך אשר בו תוכל הנשמה לזכך את גופה, הלא הוא במעשה המצוות וקיום התורה, כי נר מצוה ותורה אור. וכל מה שהיא מרבה לקנות תורה ומצוות - מרבה זיכוך לגוף ההוא, וזכות לעצמה - שהיא מקיימת רצון קונה:

(עא) אמרה הנשמה - מצאנו תועלת שלמות לגוף, וזכות לנשמה, אבל לא תועלת שלמות לנשמה:
(עב) אמר השכל - עוד נדבר מזה בס"ד. נשלים עתה עניננו. הנה זה הזיכוך הוא עיקר הפעולה אשר לנשמה בעולם הזה, ואחר זה יש לה ענינים אחרים, ואין כאן מקום ביאורם. ועל ענין זה אמרו (זוהר ח"א, מדרש הנעלם, קטו ע"א), "ר' חייא אמר, תא חזי - עד שהגוף עומד בעולם הזה, הוא חסר מן התשלום לאחר שהוא צדיק והלך בדרכי ישר ומת ביושרו - נקרא שרה בתשלומו", עכ"ל. והנה זה כל פרי צדקתה - עילוי כבודו של מקום ב"ה, המתעלה בשלמות בריותיו, שהכל ברא לכבודו, וזה כל אשר יולד מן המעשה הטוב כלפי מעלה, אשר על כן נקבע לו שכר מלמעלה, כי כנחת רוח שעשה לפניו ית', כן יעשה לו: אך החטא גורם - חטאו של אדם הראשון לעבור כוס המיתה

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

על כל הברואים, ואין מקוה. על כן לא תעצור כח הנשמה לעשות הזיכור הזה קודם המיתה, וזהו ענין הצדיקים שמתו בעטיו של נחש, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא יז ע"א), שלא יכלו להשתלם אפילו ברוב מעשיהם בלא זה. אבל אחר ששב העפר אל הארץ כשהיה, וזוהמא שהטיל נחש בחוה פסקה ממנו לגמרי, אז כשישוב ויבנה - תרד בו הנשמה בכל תוקף מעשיה הטובים וזיו אור העליון שנהנית ממנו בגן עדן כפי מעשיה, ותאיר בו בגופה אור גדול, שבו יזדכך לגמרי, ושב ורפא לו מכל הרעות אשר נעשה עלול להם בראשונה. וענין זה נתפרש במדרש הנעלם, פרשת וירא, וזה לשונו, "אמרו רז"ל - הנשמה, בעודה במעלתה ניזונת באור של מעלה, ומתלבשת בו, וכשתכנס לגוף לעתיד לבא - באותו אור ממש יכנס" וכו', ע"ש. ועוד שם (קטז ע"א), הקב"ה מעייל האי גופא תחות ארעא עד דמתרקב כוליה, ונפקא מיניה כל זוהמא בישא", ע"ש: והנה בידינו עתה ענין עבודת האדם וענין קיבול שכרו, הם הם שני הזמנים הכוללים כל מציאותו. כי עתה בעולם הזה הנה הגוף גם וחשוך בעל החסרונות, ויש לנשמה להגביר עליו ההארה והקדושה לזככו ולזהירו. וכשנשלם הזיכור הזה - הוא זמן קבלת השכר, כי יחדיו יהיו לקבל שכר טוב כל הימים: ואמנם, מה שצריך להבין עתה הוא שיעור כחה של הנשמה שניתן לה לעמוד בתוך הגוף הזה. וזה, כי אם היה כחה רב ואורה גדול מאד - ודאי היתה נותנת הארה גדולה כל כך לגוף שהיה מתעלה במציאותו, וחסרונותיו היו נשלמים רגע אחד, ויצר הרע - הוא העיקר בחסרונות שרצה בם האדון ב"ה לצורך הבחירה והשכר ועונש - הנה לא היה שולט באדם כלל, כמו שאינו שולט במלאכים מפני רוב הארתם ושלמות ידיעתם וחשיבותם. תדעי לך שהרי לעתיד לבא נאמר (ישעיהו יא, ט), "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה"; ובאותו הזמן נאמר (יחזקאל לו, כו), "והסירותי את לב האבן מבשרכם" וגו', לגודל מעלת הנשמה שתגדל בזמן ההוא.

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ואמנם מצד אחר, הנת אם היתה הנשמה במציאותה העצמי שפלה ולא גדולה, לא היתה יכולה לעמוד בכל כך יקר וגדולה אשר יעשה לה לעתיד לבא, להיות יותר ממלאכי השרת: אבל הענין הוא, שהנשמה במציאותה ושרשה גדולה היא מאד מאד, אבל כדי שתבא בגוף הזה - הנה הקב"ה ממעט אורה וכחה, ומשאיר לה רק אותו השיעור הראוי לגוף בעולם הזה. והנה היא באותה שעה כירח זאת שנאמר לה (חולין ס ע"ב), "לכי ומעטי את עצמך", ולעתיד לבא (ישעיהו ל, כו), "והיה אור הלבנה כאור החמה". והנה בידה טובה - להתעלות מעילוי לעילוי עד תקפה העליון, לפי שלמות מעשיה. והנה לפי מיעוט הכח אשר ניתן לה בעולם הזה, היא עומדת סוגרת ומסוגרת בתוך הגוף העכור הזה כל ימי צבאה, להתנסות ולהבחן בנסיונות היצה"ר, שעל כן הושם באדם, וכמאמרם ז"ל (זוהר ח"א, קו ע"ב), "לא נברא יצה"ר אלא לנסות בו את בני האדם". ולפי כשרון מעשיה - כך זוכה לעצמה עילוי, להתעלות ממדרגה למדרגה. והנה בזמן הגמול אז מוצאות כל הנשמות פעולתם אתם, ומתעלות במעלתם על פי מעשיהם, ובמעלתם זאת ישובו ויזככו את גופותיהם בזמן התחיה, ויתענגו על רוב שלום לנצח נצחים, וכמו שביארנו לעיל:

נפקא לן מינה - ששורש גדול צריך שיהיה לנשמה מצד עצמה, ומקורה צריך שיהיה נכבד עד מאד, עד שתהיה ראויה לכל היקר אשר יהיה לה לעתיד לבא. אבל משפילים אותה, להגביה אותה ולהטיבה באחריתה, בשום עליה האדון ב"ה את חקו לאמר, לכי ומעטי את עצמך, ליכנס בגוף העכור הזת, ולהיות בו כל ימי חיי הבלו. ושם שם לה חק ומשפט - כל התורה הזאת לעבדה ולשמרה, אלה הדברים השייכים לה בהיותה בגוף הזה. ואמנם, מפני שכבר תש כחה וחלש אורה הרב במיעוטה זה, נשאר הגוף עכור כאשר הוא היום הזה, ואף על פי שהיא בתוכו. אך לפי צדקת מעשיה נידונת לעתיד לבא, בהתעלות בעילוי מעלותיה, אשר בבואה שנית בגוף באור חדש ההוא, הנה

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

תעשה בו מה שאינה יכולה לעשות עתה, והוא, שתזככהו הזיכור הגמור, להחזירו עצם נכבד ובהיר, וכמו שביארנו. כי מה שבתחלה, כדי לבא בגוף, היתה צריכה למעט אורה, הנה בביאה שניה זאת, אדרבה, יש לה לבא בכל אור, כדי שתעשה הזיכור שלם כראוי:

והרי עתה תועלת לנשמה עצמה בהשלימה את הגוף - להתעלות היא מעילוי לעילוי, ולהוסיף כח על כח ויקר על יקר. ולא זו בלבד, אלא אפילו בזמן היותה בעולם הזה בתוך הגוף - יש לה עילוי ויתרון כפי מעשיה, כי אינו דומה נשמת אדם שעסק בתורה ובמצוות והשיגה ידיעה בכבוד קונה, לנשמה חסרה מכל אשה. אבל אין עילויה מגיע שתוכל לשנות הגוף, שיהיה זיכור נראה לעינים, כי אם במתי מספר, השרידים אשר בחר ה' בם, כמשה רבנו ע"ה, חנוך ואליהו. אך זולתם, אף על פי שיגיע לה יתרון ממעשיה, לא יגיע כל כך שיראה גם בגוף. אבל לא ימנע טוב מבעליו לעתיד לבא, איש כפי מעשיו:

(עג) אמרה הנשמה - קבץ הכלל מכל מה שאמרת:
(עד) אמר השכל - זה הכלל, הגוף - בריאתו חשוכה ובעלת חסרונות, ויש לו זיכור על ידי הנשמה. הנשמה - מקורה גדול, אבל ממעטת עצמה בבואה בגוף, שלא תרבה לו הזיכור בבת אחת, ולא תשנהו מבריאתו; אבל מעט מעט תפעול בו את הצריך במעשים הטובים. ואחר כך תתעלה בעילויים לפי מעשיה, ויגדל כחה לפי עילויה, ותרבה הזיכור בגוף לפי גודל כחה, עד שיהיה ראוי לעמוד עמה יחדיו לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, לעד ולעולמי עולמים:

(עה) אמרה הנשמה - הרי הבנתי מה שדי לי עתה בענין התחיה הזאת והגמול העתיד. עתה צריכים אנו להשלים הענינים שהתחלנו בם:

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions